SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 242. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 21, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 21-го ГРУДНЯ 1994 Ч. 242, РІК CI

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДМОВИВСЯ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ УПОВНОВАЖЕНЬ

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 15-го грудня, газета „Голос України" повідомила, що Президент України Леонід Кучма відмовився від надзвичайних уповноважень на користь закону про державну владу і місцеве самоврядування, внесено ним минулого тижня на розгляд парляменту.

В альтернативному варіянті проєкту закону, запропонованому головою Верховної Ради Олександром Морозом, передбачено надання Президентові — на період до ухвалення нової конституції — права видавати за погодженням з Президією Верховної Ради укази, що мають силу закону. Проєкт О. Морозова обговорювано на всіх рівнях. В результаті з'ясувалося, що Президента підтримують Рада Реґіонів та Асоціяція Посадників міст України. Шість фракцій Верховної Ради минулого тижня запропонували паралельно розглянути на сесії обидва проєкти, тобто закон про місцеві ради і закон про владу, запропонований Президентом Кучмою. Комісія з питань державного будівництва також підтримала основні положення президентського проєкту, але погодилася внести його до порядку денного сесії тільки після допрацювання. А вже після того повторно розглянути проєкт закону про місцеві ради, запропонований О. Морозом.

Керівник юридичного управління Адміністрації Президента Іван Тимченко запевнив, що Президент готовий піти на компроміси, але вістоюватиме принципові положення. Наприклад, про делеґування Президентом деяких функцій головам рад та виконкомам і збереження за радами статусу органів місцевого самоврядування. Такий підхід дає змогу дуже скоротити персонал в областях та районах. Голови деяких рад протестують проти цього і представники цих рад братимуть участь у пленарному засіданні сесії, коли Верховна Рада розглядатиме цей законопроєкт.

Щоб бути затвердженим, законопроєкт має набрати 300 голосів. Якщо ж це не вийде, тоді доведеться виносити його на всенародний референдум. Альтернативних концепцій покищо не виносять на обговорення, оскільки без змін у структурі виконавчої влади та органів самоврядування неможливо здійснювати економічні реформи, яким у свою чергу нема альтернативи.

Газета „Новости" прокоментувала вислів О. Мороза щодо переходу на ручний режим керівництва державою. Журналіст порівнює цю ситуацію з водієм (Президент), який має чітко вести авто, але за маршрутом господаря (Верховна Рада). Далі автор пише, що закон про владу припинив би сінування совєтської влади в Україні. Журналіст також констатує, що на фоні чітких документів і дій Президента, Верховна Рада виглядає все більше неефективною, до того ж її роздирають внутрішні протиріччя, через що парлямент втрачає свій авторитет. Вихід із кризи влади коментатор радить шукати у пропозиціях Президента.

Л. Кучмі пропонують виступ перед Конґресом ЗСА

Київ (Р. Р.). — Тут 16-го грудня газета „Молодь України" повідомила, що впливовий американський сенатор висловив побажання, щоб Президент України Леонід Кучма виступив перед Конґресом ЗСА.

Амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак назвав зустріч із сенарором Джессі Гелсом „надійною". За словами Щербака, республіканець Гелмс з новим роком очолить у Сенаті ЗСА Комісію закордонних справ.

Дж. Гелмс відомий тим, що в рамках Комісії хліборобства Сенату ЗСА 1984 року, він організував слухання про штучний голод в Україні на початку 30-их років і з тих пір бльокаду замовчування цього голоду прорвано.

Тепер під час зустрічі з Ю. Щербаком Дж. Гелмс висловив побажання запросити Президента України, щоб він розповів сенаторам про намічений ним курс економічних реформ. Дж.Гелмс підкреслив у розмові зі Щербаком, що під час розгляду питань надання допомоги країнам Східньої Европи з боку ЗСА, він оборонятиме інтереси платників податків. Тож Ю. Щербак вважає, що сен. Гелмс не заперечуватиме проти зниження допомоги Україні, як також іншим державам.

ВЕРХОВНА РАДА БОРЕТЬСЯ З ЕКОНОМІЧНИМ ПІРАТСТВОМ

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 15-го грудня, на сесії Верховної Ради України депутати обговорили закон про державний реєстер платників податків. Керівник Головної державної податкової інспекції Віталій Ільїн сказав, що це треба зробити, щоб припинити піратство у сфері економіки і політики. Він ознайомив депутатів зі своїм пляном впорядкування обліку платників податку.

Депутати створили комісію для з'ясування обставин випуску та обігу державних товарових зобов'язань матеріяльних ресурсів України. До комісії увійшли представники парляментарних фракцій, а очолив її депутат Ігор Квятковський. Внесено деякі зміни і доповнення до Карного кодексу України.

НАЗРІВАЄ КРИЗА У ВЕРХОВНІЙ РАДІ

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 15-го грудня, відбулася зустріч членів Президії Верховної Ради України з представниками адміністрації Президента і Кабінету Міністрів. Сторони намагали узгодити дії різних гілок влади, у зв'язку з кризою, що виникла в парляменті минулого тижня під час розгляду проєкту закону про місцеві ради і майбутній розгляд президентського проєкту закону про владу та місцеве самоуправління.

Депутати Верховної Ради все частіше нарікають на змарнований час через те, що керівництво парляменту невміло провадить засідання. Друга сесія наближається до кінця, а зроблено надзвичайно мало. Через невмілість організувати працю парляменту, деякі постанови поставлені під голосування по п'ять-шість разів, аж доки набереться потрібне число голосів. Депутати невдоволені такою „демократією" і тим, що ними маніпулюють, щоб звести працю парляменту до нуля. В такий спосіб минулого тижня „протягувано" проєкт закону про місцеві ради, поданий на розгляд парляменту наступного дня, після президентського проєкту закону про владу. Ліві сили в парляменті намагалися затвердити його ще перед розглядом президентського проєкту закону про владу, оскільки закон про місцеві ради суперечить законові про владу. Цього разу спроба не вдалася, хоч документ і ставили під голосування кілька разів. Довго і безуспішно обговорювано механізм приватизації, ціноутворення тощо. Документи ввесь час посилають у комісії на допрацювання, але згодом вони повертаються знову ж таки непридатними для здійснення ринкових перетворень. В такий спосіб бльокується намічені економічні реформи.

Тепер для узгодження кроків різних гілок влади створена комісія, яка має виробити спільний підхід до найважливіших проблем сьогодення.

Тимчасом голови міських рад з різних областей України надіслали відкритого листа Президентові Л. Кучмі, у якому висловили підтримку його концепції економічних реформ і готовість сприяти їх здійсненню. У листі також міститься звернення до депутатів, які протестують проти „капіталізації України". Депутатів закликають не втрачати часу на розгляд другорядних питань, а швидше ухвалити найнеобхідніші закони та створити правне поле для „негайного забезпечення запропонованих реформ".

„Ми підтримуємо зусилля і прагнення Президента України створити сильну виконавчу владу і тому пропонуємо Верховній Раді України розглянути запропонований Президентом України проєкт Конституційного Закону про державну владу і місцеве самоуправління", — пишуть автори відкритого листа, підписаного головами міських рад народних депутатів Харкова, Львова, Каменець-Подільського, Хмельницького, Сміли, Горловки, Макіївки, Києва, Червоноармійського, Трускавця, Донецького, Луцка, Марганця, Миргорода, Білої Церкви, Славутича, Вільногірського, Тернополя, Славути, Кіровограду, Комсомольського, Кривого Рогу, Дніпропетровського, Миколаєва, Сум, Луганського.

КИЇВ. — Причину пожежі в Українському Драматичному Театрі ім. І. Франка встановлено. Як повідомив голова комісії розслідування причин пожежі підполковник Василь Стоєцький, „причиною пожежі став вибух залишків софіту", в результаті чого загорілась падуга і куліси. До такого висновку привели результати дослідів. Головний режисер театру Сергій Данченко повідомив, що ремонт закінчиться у січні наступного року, а тим часом артисти театру виїхали на гастролі.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Український Спортовий Клюб та хор "Думка" влаштовують тут Маланчин вечір у суботу, 14-го січня, о год. 9-ій вечора в залі Українського Народного Дому. Гратиме оркестра „Водограй". Буде запропоновано буфет. Стрій вечірній. Квитки можна замовляти, телефонуючи на числа (212) 674-3350, (212) 433-3980, або щоп'ятниці після проби хору.

НОВОРІЧНА ЗАБАВА В БАЙОНН, Н. ДЖ.

Байонн, Н. Дж. — Місцевий Український Народний Дім, 280 Avenue E, влаштовує новорічну забаву у суботу, 31-го грудня ц. р., о год. 9-ій вечора. Гратиме оркестра „Журавлі". Вступ — 30 дол., для молоді — 15 дол. Квитки при дверях не продаватимуться — їх можна замовити телефонічно (201) 823-1242.

В Москві відбулася пресова конференція віцепрезидента А. Ґора

Москва. — В кінці минулого тижня в російській столиці відбулася пресова конференція віцепрезидента З'єднаних Стейтів Америки Алберта Ґора, на якій він висловив свою опінію з приводу резолюцій четвертої сесії американсько-російської комісії в питаннях економічного і технологічного співробітництва.

А. Ґор повідомив, що протягом двох днів він докладно обговорював проблеми, пов'язані з НАТО і з майбутнім Европи, з російським прем'ром Віктором Черномирдіним. А. Ґор підкреслив, що „американсько-російські стосунки міцні і динамічно розвиваються". У зв'язку з цим спостерігачі звертають увагу на ту обставину, що віцепрезидент занадто спрощено інтерпретує співпрацю з Росією, адже республіканска більшість в обох палатах Конґресу істотно змінить деякі важливі аспекти зовнішньої політики ЗСА.

Напередодні поїздки А. Ґора в Москву у Вашінґтоні відбулася пресова конференція дуже впливового сенатора-республіканця Міча Мек-Коннелла, під час якої він абсолютно ясно сказав, що американську допомогу для Росії буде зменшено, а подруге, її буде переорієнтовано в користь України, Грузії і Вірменії.

Промовчав віцепрезидент А. Ґор і про російську аґресію проти вільнолюбного чеченського народу, яка яскраво засвідчила, чого насправді вартує „демократизм" президента Боріса Єльцина.

Московське інформаційне аґентство ІТАР — ТАСС повідомило, що запляновано зустріч дружини А. Ґора Тіппер Ґор з учнями однієї московської школи не відбулася, оскільки якісь терористи остерегли, нібито у приміщенні тієї школи підкладено бомбу.

Діти йдуть вслід за батьками

Київ (Р. Р.). — Тут у газеті „Наша Республіка" надрукувала інформація про доньку Президента України Леоніда Кучми Олену та про сина нинішнього прем'єр-міністра України Віталія Масола Ігоря.

Олена Кучма пішла вчитися на фізико-технічний факультет Дніпропетровського університету, який закінчив свого часу і Л. Кучма. У 16-річному віці познайомилася в санаторії „Крим" з курсантом військового училища Ігорем Франчуком, а коли їй сповнилося 18 — вони одружилися.

Тепер І. Франчук є головою Ради Міністрів Автономної Республіки Крим і водночас очолює дві приватні фірми з продажу нафтопродуктів. Олена не працює, виховує трирічного сина Романа і перебуває на утриманні чоловіка. Часто їздить до Дніпропетровського, де мешкають всі родичі Президента, і до Києва, де машкає сам Л. Кучма.

І. Масол очолює акціонерне товариство „Росток" і його вважають одним з найбільш відомих підприємців зовсім не тому, що його батько є В. Масол, пишуть автори статті. Адже директором підприємства у 1980 році його обрав колектив. Щоправда, не маючи на високій посаді батька, він не зміг би у роки застою навчатися в Англії та Німеччині. Визнають і те, що таке навчання йому мало допомогло б, коли б він не мав відповідних здібностей і наполегливости. Автортет І. Масола не похитнувся і тоді, коли голодуючі студенти змусили зреґнувати його батька з посади прем'єр-міністер України. Адже син уже тоді яскраво демонстрував свої проринкові погляди і в 33 роки очолив велике підприємство, ставши „білою вороною" серед директорів того періоду.

Сьогодні „Росток" вважається капіталістичним підприємством, яке перемогло. Його продукцію продають по всій Україні. (Колись це був завод „Точелектроприлад"). Масол молодший всіляко уникає зустрічей з представниками преси і не любить демонструвати, що він — син високої урядової особи.

О. ЕЙМС НАШКОДИВ БІЛЬШЕ НІЖ ГАДАЛИ СПОЧАТКУ

Вашінґтон. — В американській столиці відбулася зустріч директора Сі-Ай-Ей Джеймса Вулсі з кореспондентами і редакторами гезети „Вашінґтон Таймс".

Мова переважно знову йшла про антиамериканську шпигунську діяльність колишнього високопоставленого працівника Сі-Ай-Ей Олдрича Еймса. Виявляється, що він нашкодив Америці значно більше, ніж можна було припустити в момент його викриття і арешту. Крім того, що О. Еймс видав совєтській розвідці багато російських розвідників, які працювали проти Москви, після чого їх там розстріляно, він видав росіянам „десятки, а може навіть сотні інших операцій Сі-Ай-Ей",— сказав Дж. Вулсі.

Оскільки американські газети не раз писали в тому сенсі, що Дж. Вулсі через справу Еймса, мабуть, зреґнує, то учасники зустрічі прямо запитали його про це. Дж. Вулсі відповів, що працюватиме на тому пості далі і сподівається на більш успішне співробітництво з новим складом Конгресу, зокрема в питанні збільшення бюджету Сі-Ай-Ей.

БОГДАН СТУПКА В УІА

Ню Йорк. — Український Інститут Америки влаштовує вечір, в якому виступить актор Київського Драматичного Театру ім. І. Франка Богдан Ступка. Будуть виконані фраґменти з вистав „Енеїда" за І. Котляревським, „Тев'є-молочар" за Шоломом-Алейхемом, „Украдене щастя" за І. Франком та сцени з фільму „Анатема". У програмі участь братиме актор Остап Ступка. Вечір відбудеться у залі УІА, 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку, у п'ятницю, 30-го грудня, початок о год. 7:30 вечора. Телефон для інформацій (212) 288-8660.

ДОНБАС. — Через енергетичну кризу, Луганськеа і Донецька області опинилися в критичній ситуації. Зупинилися заводи і погас газ у помешканнях Алчевська та інших міст. Туркменістан припинив постачання газу через несплату боргів, а Росія теж припинила постачання до повного покриття боргу.

ХАРКІВ. — Профспілки области вимагають від Президента Л. Кучми пояснення причин кризи і визначення шляхів виходу з неї. „Всупереч конструктивізму, який звучав у президентських передвиборчих промовах, проводиться політика демонтажу могутнього індустріяльного комплексу України та її реґіонів, у тому числі й Харківщини", — сказано у відкритому листі до Президента України. Автори листа звертають увагу на різке зниження енергозабезпечення, в результаті зупинено багато підприємств. Автори запитують, „де обіцяний економічний союз, де прозорість кордонів, де повномаштабний договір з Росією?"

Знавець англійської мови зі Львова

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Серед численних відвідувачів з України, що заходять до нашої редакції, маємо перекрій політиків, науковців, педагогів, мистців та громадських активістів, що є гостями ЗСА із різних причин, звичайно на запросини американських або українських установ.

Однак знавців англійської мови зустрічаємо таки рідко, бо здається таких в Україні ще доволі мало, коли йдеться вже про осіб, які в цій ділянці працюють віддавна. Саме таким знавцем є професор англійської філології Львівського Державного Університету ім. Івана Франка Роксоляна Винарчук, яка була гостем і доповідачем на літній науковій конференції в Урбані, Ілл., а відтак гостем своєї родички, відомої піяністки і професора музики Таїси Богданської. Їй завдячуємо відвідини проф. М. Винарчук в нашій редакції.

Проф. Р. Винарчук в редакції „Свободи"; справа — Т. Богданська, зліва — Марійка Богданська.

Проф. Р. Винарчук прецизно характеризує свою працю та свою ціль так, що не дає навіть можливости нам поставити їй питання чи зійти із наміченого шляху вияснень, але це дуже характеристичне для педагогів і ми можемо тільки зреферувати її інформації.

Отож проф. Р. Винарчук провадить не лише катедру англійської філології у Львівському університеті, а викладає також у консерваторії ім. Лисенка на катедрі чужих мов від 1956 до 1990 року. Там вона впровадила інтенсивний курс англійської мови так, що випускники консер-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ В НЕДІЛЮ, 18-го грудня, на програмі телевізійної мережі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою", чотири республіканські члени Конґресу, які в майбутньому матимуть найбільше до діла з фінансово-податковою політикою, одностайно ствердили, що поки зменшувати податки, то найперше треба зменшити урядові витрати. Джан Касіч з Огайо, майбутній голова Бюджетової комісії Палати Репрезентантів, Билл Арчер з Тексасу, який має стати головою Комісії способів і засобів, і сенатори Баб Пеквуд з Ореґону, новий голова Фінансової комісії, та Піт Доменічі з Ню Мексіко, який має стати головою Сенатської бюджетової комісії, це ті чотири республіканці, які твердять, що заощадженими грішми з урядових витрат буде можна покрити прогалину прибутків зі зменшених податків. Аналітики уважають, що їхні завваги є своєрідною відповіддю президентові Билловi Клінтонові на його пропозиції, але в основному це дальше продовження політично-фінансової шахової гри.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ КАЖУТЬ, що уряд президента Билла Клінтона має намір призначити Джозефа Бранна, шефа місцевої поліції з місточка Гейвард у Каліфорнії, керівником програми, що має намір посилити існуючі поліційні відділи на вулицях міст ЗСА на 100,000 осіб. Тому, що цей пост посада не вимагає окремого схвалення Сенатом, то не передбачується будь-яких перепон для цього призначення. Все ж таки є критики цієї програми, які уважають, що це зайва витрата грошей, бо вона не буде мати бажаного успіхуз уваги на її недостатність.

РЕАКЦІЮ НА ФІНАНСОВІ пропозиції президента Билла Клінтона в найкращому випадку можна назвати літеплою, зокрема коли мова про допомогу та заощадження середній заробітній верстві громадян у здобутті вищої освіти їхніми дітьми. Президенти коледжів і економісти уважають, що президентські пропозиції в цій ділянці жодних зощаджень згаданій категорії громадян не принесуть, хібащо підвищення оплат за навчання.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА, Джиммі Картер минулої неділі, 18-го грудня, вступив на війною розтерзану землю Боснії і Герцеговини. Прибувши туди, він не зробив жодних коментарів щодо завдань своєї поїздки та про можливості їх здійснення. Усім відомо, що після успішних його полагоджень справ у Гаїті та Північній Кореї його завдання у цьому випадку є подібними, тобто знайти розв'язку цієї 32-місячної проблеми, яка лютує та косить смертною косою багато невинних жертв. Одначе цим разом чомусь з усіх сторін чути тільки скептичні завваження, щодо його поїздки.

У СВІТІ

ВЕРХОВНИЙ СУД Бразилії виправдав колишнього президента країни Фернанда Кольора. П'ятеро з восьми членів суду визнали звинувачення проти нього „безпідставними і бездоказовими". Слідство не представило жодного документу, який підтвердив би причетність недавнього керівника держави до зловживання службовим становищем в особистих інтересах.

МОСКВА ВІДКИНУЛА мирний плян, запропонований лідером боснійських сербів Радованом Караджічем, який включає шість точок: надання „голубим шоломам" ООН можливости вільного пересування в межах боснійської території, припинення обстрілів сербами Сараєва, звільнення всіх військовополонених мусулман у віці до 19 років, відновлення діяльности сараєвського міжнародного летовища і деякі територіяльні поступки для хорватських мусулман. Оприлюднивши цей плян, Р. Караджіч запросив у Боснію з мирною місією колишнього президента ЗСА Дж. Картера. Тим часом російське керівництво не хоче мати до діла з мирним пляном, який може здійснитися без участи Росії.

ПОКЛИКУЮЧИСЬ на висновки західніх експертів, паризька газета „Лє Монд" пише, що в ділянці шпигунства Росія залишається „найбільш аґресивною" країною на европейському сході. Газета стверджує, що в Службі зовнішньої розвідки Росії працює 20,000 осіб, з них понад 5,000 — за кордоном. Її паризька резидентура налічує 28 працівників. Головне розвідувальне управління російської армії утримує у Франції 30 своїх шпигунів. Російські агенти проникли у провідні наукові і технічні французькі фірми. Недавно одного агента викрили у французькій державній Комісії в питаннях атомової енергетики. Протягом п'яти років він предедавав у Москву секретні документи.

ЕКСТРЕМІСТИЧНА група палестинських ісламістів Гамас припинила переговори з владою палестинської автономії і організувала чергову антиізраїльську демонстрацію. Вона тривала чотири години і зібрала щонайменше 15,000 осіб. Демонстранти викрикували погрози на адресу жидів-поселенців. Не зважаючи на те, що всі ізраїльські сили безпеки приведені у бойову готовість, кривавим сутичкам не вдається запобігти. В місті Рамаллягу палестинець застрілив ізраїльського вояка, а відтак кілька десятків озброєних жидівських поселенців провели антиізраїльську демонстрацію, вибиваючи вікна в автах і вітринах палестинських крамниць.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Пакістану Беназір Бгутто звинуватила Індію у зумисному створенні напруження в пакістанському місті Карачі, яке тепер буквально тоне у хвилях насилля. За останні місяці там загинуло понад 700 осіб. Б. Бгутто стверджує, що „індійські мусулмани проникають у це портове місто, щоб цілковито дестабілізувати політичне, громадське і господарське життя в ньому".

В КІНЦІ МИНУЛОГО тижня невідомі злочинці здійснили вибух перед будинком французького консуляту у французькому місті Марселі.Відразу після цієї акції, у наслідці якої, на щастя, обійшлося без жертв, у бюро агентства Франс Пресс зателефонував один з терористів і сказав, що мова йде про протест проти офіційної візити у Францію прем'єр-міністра Італії Сільвіо Берлюсконі. „Справжні французи не мають наміру терпіти неофашистів на своїй землі",— пояснив терорист-антифашист.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Оптимізм українського науковця

У суботу, 17-го грудня, виголосив на форумі Наукового Т-ва ім. Шевченка в Ню Йорку доповідь про сучасні проблеми України професор історії Гарвардського університету д-р Роман Шпорлюк. Проблематика сучасної України така величезна й різногранна, що хоча прелегент заторкнув масу справ, які виринули в Україні впродовж останніх чотирьох років, ледве чи він у своїй одногодинній доповіді, виголошеній з прикметним йому елегантним та безпретенсійним стилем, міг усю ту проблематику вичерпати. Найважливішим в його доповіді був дух оптимізму, який стосувався різних періодів минулого часу, теперішнього стану і виглядів на майбутнє.

Спілка Українських Письменників, яка започаткувала була рух за перетворення українського етносу в націю, виконала ту ролю, дармащо тепер нема її між активними будівничими держави. Прелегент менше критикував Леоніда Кравчука, як інші критики роблять це, признаючи йому історичну заслугу у затвердженні в широкому світі свідомости про існування української держави, але із занедбанням ділянки адміністраційного апарату та хронічної економічної кризи. Д-р Шпорлюк правильно вказав на всі інші колишні комуністичні країни, включно з Росією, і ствердив, що Україна не пасе задніх. Ввесь період урядування Леоніда Кравчука назвав періодом „кравчуківців", наче автоматично насувалася на думку проблема людей в Україні, та й не тільки в Україні, бо і ми, українська громада в Америці, щораз болючіще відчуваємо проблему людей, проблему корчення старшого віком громадського активу і відсутности гідного наступництва. Заторкуючи прихід до влади Леоніда Кучми, проф. Шпорлюк твердить, що започатковані Кучмою реформи є на добрій дорозі.

Цікавий критицизм доповідача на адресу громадського сектора. Він пригадав, що в західній Україні під владою Польщі між двома світовими війнами постала сильна українська кооперація із славетним „Маслосоюзом" на чолі. Тепер таких громадських організацій чи установ, створених приватною ініціятивою, в Україні нема. Пригадав знову, що будувати державу українську можна тільки у співпраці з іншими народними групами, які є поважною меншиною в Україні.

Коли їдуть в Україну земляки, канадські чи американські громадяни, і повертаються оптимістами, то приємно почути це, але їхній оптимізм чи песимізм — це річ настрою або світогляду чи приємного або неприємного переведення часу над Дніпром. Історики не керуються настроями і тим паче не керується ними історик-аналітик формату д-ра Р. Шпорлюка. Є у нас у діяспорі патріоти, які хворіють манією переслідування на пункті Росії, приписуючи їй усі лиха. Очевидно, що є ще чимало російських патріотів, які все ще не всилі примиритися з фактом державної незалежности України, але росіяни не створили 28 українських політичних партій і це не є вина російських книжкових та журнальних видавництв, які заливають Україну, знаходячи покупця в українцях. Це проблема національної свідомости, національної гордости, це проблема звихненої психіки під тиском русифікації від половини XVII сторіччя та поверх 70-літнього комуністичного правління.

Державницька свідомість не приходить сама від себе і держава не будується автоматично. Коли д-р Шпорлюк бачить будівництво української держави „на добрій дорозі", то це куди важливіше і вартісніше, аніж теляче захоплення, що „маємо державу".

Треба подякувати професорові Шпорлюкові, що знайшов час на приїзд до Ню Йорку з Бостону та за те, що таким своїм виступом дає застрик здорового ділового оптимізму нашій громаді.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо заходить потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійськи і по-українськи. — Редакція.

Василь Сокіл

НІ ЧЕСТИ, НІ СОВІСТИ

I

Орда Батия на початку XIII століття дощенту сплюндрувала Київську Русь, обернувши в прах і попіл усе, що могло горіти. Загарбавши величезні багатства князівських палаців та святих храмів, рушила на західні землі зі злодійською метою пограбувати їх з такою ж нещадністю.

Тим часом інша монголо-татарська навала, пограбувавши північні князівства, лишила їх адміністративно непорушеними, але суворо підкореними волі Великого Ханства, примусивши протягом століть платити данину. З власних інтересів хани активно сприяли великоросійській експансії, відомій під благочестивою назвою „собирания земли русской", — щоразу ставало все більше данників орди.

Історія засвідчує методи цього „собирания земель", властивого монголо-татарському нашестю. Московити легко засвоїли грабіжницькі принципи ординців: люту жорстокість, жадобу до загарбання чужих земель, відмову від найменших виявів чесноти та добропорядности. Російські історики хвалилися, що в характері росіян переважають „плями, накладені на них варварством монголів". Цей же історик, Ніколай Карамзін, офіційний історіограф царя Александра I, з гордістю пише в своїй „Истории Государства Российского": „Величчю своєю Москва завдячує ханам". І далі: „Монголи загородили Московію від Заходу".

Навчені і виховані татарськими намісниками, московські правителі добряче скористалися з їхньої науки, як зазначує Н. Карамзін: „Татарське ярмо збагатило скарбницю Московського князівства впровадженням поголівної данини, яка збиралася нібито для хана, але спритно клалася у власну кишеню".

Так само, як Джінґісхан підкорив північний Китай, багатющі середньоазіятські землі, поставив у залежність Персію та нинішній Афганістан, у своїй жадобі загарбання рушив на захід і дійшов до Волги, а його наступник Батий, понищивши південноруські князівства, примусив північносхідні понад двісті років бути в цілковитій залежності від могутньої орди, — так і московські князі Іван III та Іван IV (Іван Ґрозний) за основу політики взяли принципи монголо-татарської експансії, здобуваючи велич імперської Росії.

Почалося це понад 500 років тому знищенням Москвою народної держави Новгорода (знаменно, що в цьому поході 1471 року брав участь разом з князями, боярами та дворянами — і татарський царевич Даніяр, син ординського намісника в Москві Касима). Далі прийшла біда і на Твер, Вологду, Перм... А за Івана Ґрозного — невпинні завойовницькі походи на Казань, Астрахань та ногайське ханство, підкорення Сибиру, народів північного Кавказу (варто зазначити, що ще в середині XIII століття росіяни з астраханськими ординцями вперше вторглися на Кавказ, там де нині Чечня, Осетія, Дагестан та Інгушетія). Отож і нинішні відносини Росії до Чечні мають своє глибоке коріння в минулому, коли формувалися завойов-ницькі прагнення Москви. І ті ж саме плями, накладені на росіян татарським варварством, дають себе знати й сьогодні.

(Закінчення буде)

Петро Саварин,
директор УНС для Канади

МНОГИХ ЛІТ ТОБІ, БАТЬКУ-СОЮЗЕ!

II

Але повернімося знову до Українського Народного Союзу і чому українці повинні далі до нього горнутися так, як горнулися до нього наші предки чи батьки 100 літ. Український Народний Союз як справжня братська забезпеченева інституція, дбав і дбає не лише про забезпечення своїх членів, але й про добро української спільноти. Його основники 100 років тому закладали його на таких принципах як: „в єдності — сила", „український капітал — в українські руки", „свій до свого" (бо свій як не заплаче, то бодай скривиться, як каже народна приповідка), „в організації — майбутнє" і т. п., а такі принципи навіть через 100 років не міняються, і не зміняться навіть в другому 100-літті!

Хтось мусить дбати й про „загальне добро", збереження української спадщини на новій землі, боронити чесне українське ім'я чи, врешті, допомагати братам і сестрам на рідних землях у їх змагу за державність. А Український Народний Союз це робив 100 літ і далі робить. Ще й як робить! Річники найстаршого органу Українського Народного Союзу „Свободи" та інших газет чи видань, вщерть заповнені інформаціями про те, як він чи під його проводом українська спільнота на американському континенті дослівно жила українськими справами і Україною!

Мене досі зворушують ще передвоєнні (перед Першою світовою війною!) заклики УНС „вибирати папери", тобто ставати повноправними громадянами Америки, а рівночасно постійні пригадки, що „ми — частина великого й славного українського народу", спираючи своє існування, як писав Дмитро Галичин, „на правді, на високих моральних ідеях, на вірній службі своїм членам і американському та українському поневоленому народові". Війни, пацифікація, голодова облога, арешти, суди — з місця викликали співчування і протестаційні акції УНС і „Свободи", коли йдеться про Україну, а при тому акція за здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашінгтоні, за заснування українських катедр у Гарварді, видання „Енциклопедії України" англійською мовою, видавання „Українського Тижневика" англійською мовою, заклики до праці, до науки і до жертвенности на рідні цілі, чи заклики за приїзд переміщених осіб, коли йдеться про українську спільноту в ЗСА і в Канаді. А „Свобода" — це не лише якась собі газета, а фактично історія українців на цьому континенті і їх змагу за збереження своєї фізичної, національної і культурної ідентичности, а також історія вкладу українців у свою нову батьківщину, країну рівности, свободи і демократії, ЗСА.

Я написав вище „коли йдеться про українську спільноту в ЗСА і в Канаді", бо УНС — це також канадська організація. Правда, в основі вона прийшла до Канади щойно після Другої світової війни, коли до Канади прибуло понад 30,000 т. зв. переміщених осіб і коли в Канаді почали появлятися відділи УНС, зокрема на сході, завдяки таким особам (згадую тільки деяких з тих, яких знав чи знаю особисто) як Богдан Зорич, Василь Дідюк, сен. Павло Юзик, Іван Геврик, Володимир Коссар, Дмитро Попадинець, Текля Мороз, Марія Чучман, Богдан Долішний, Василь Верига, Павло Дорожинський, Леонід Філь. Знаменно, що першим українцем-послом до федерального парляменту в Оттаві був уродженець Шамокіну Михайло Лучкович, великий оборонець українців. Шкода, однак, що на 100-ліття УНС, на яких 450 відділів, є всього 46 відділів у Канаді: вісім у Торонто, чотири в Монреалі, три в Гамільтоні, два у Віндзорі, два в Едмонтоні і по одному в інших місцевостях. Якими українцями-патріотами були засновані відділи УНС в Канаді свідчать їх назви: шість — імени патрона УНС Тараса Шевченка, п'ять — ім. Івана Франка, чотири — Тараса Чупринки (Романа Шухевича), три — ім. Євгена Коновальця і три — Пластові, два — ім. Богдана Хмельницького, два — ім. Симона Петлюри і два — ім. Юліяна Головінського, два — ім. св. Атаназія, а інші, по одному: ім. св. Михаїла, Ольги Басараб, Кардинала Йосифа Сліпого, Митрополита Андрея Шептицького, Івана Котляревського, Миколи Лисенка, Івана Мазепи, Івана Богуна, св. Володимира, св. Івана Хрестителя, св. Юрія, Миколи Міхновського, Данила Нечая, „Дніпро", „Дністер", „Золота Липа" і „Поміч". Ці назви говорять про національну свідомість людей, основників відділів УНС в Канаді, краще, ніж будь-яка історія, і який жаль, що так порідшали їхні ряди! З того 11 відділів мають тільки секретарів, тобто не мають навіть цілої управи, а останньо у двох відділах навіть секретарі померли. Хіба це задовільно, щоб на 1 мільйон українців в Канаді було тільки 46 відділів? Ще в Онтаріо є 29 відділів, а в Квебеку шість, але чому в Саскечевані є лише п'ять, в Альберті три, в Манітобі два, а в Бр. Колюмбії один? Варто призадуматись і якось цьому зарадити.

Взагалі хотілося б, щоб УНС пустив більше й глибше коріння в Канаді, зокрема в провінціях, де існує двомовне англійсько-українське шкільництво, і зокрема тепер, коли до неї прибуває щораз більше українців з Польщі, кол. Югославії та навіть України. Кращої організації їм не знайти! Мало того, хотілося б теж, щоб УНС перещепити, так як кредитові спілки і кооперативи, на Україну, вже нарешті вільну і незалежну. На яких 1,500 різних народів світу (на мови яких перекладена Біблія) є всього яких двісті-кілька незалежних держав, а між ними — й наша омріяна Україна. Яке це щастя! Але здобути державу — це одне, а тепер треба її закріпити, розбудувати, а це не так легко! І тому нашим братам і сестрам на Україні варто скористатися з досвіду таких, наприклад, організацій як УНС чи Пласт і заснувати їх у себе, що дай Боже! А в той час від Канади кличемо: „Честь і слава тобі, Батьку-Союзе, в твоє перше 100-ліття! Живи і розвивайся далі! Низький поклін твоїм основникам! І наша вдячність твоїм працівникам, організаторам, секретарям і членам". „Ви будували краще, як уміли!" і вашими здобутками ми жили і житимемо ще довго-довго!

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Володимир Баран

Богдан і Остап Ступки в Дітройті

Коли різні музичні групи, чи то хорові, чи інструментальні, з України цілком задоволили наші духовні потреби на цього ґатунку виступи, то прояви театрального мистецтва з сучасної України до нас до цієї пори не дійшли. Це зрозуміле, коли усвідомити собі, що театр — дуже скомпліковане, неповоротне і фінансово коштовне підприємство, на яке в Україні ніхто тепер не може собі позволити.

Однак знайшовся мистець, свідомий наших потреб і прибув до нас із п'єсою, якої постановка вимагає тільки двох акторів, і в цей спосіб обійшов найголовнішу перешкоду — коштовність. Це Богдан Ступка — актор Київського Державного Українського Драматичного Театру ім. І. Франка, видатний творець десятків ролей клясичного і сучасного репертуару.

Прибув він разом із сином Остапом, щоб задемонструвати п'єсу „Записки божевільного". Варто згадати про генезу цієї п'єси. Оперта вона на оповіданні М. Гоголя з 1834 року. Відчувши драматичні можливості цього оповідання, літератори Василь Сечін і Юліян Панич створили з нього п'єсу, додавши до ориґіналу другу дійову особу, замінюючи в цей спосіб півторагодинний монолог на діялог, що сценічно у великій мірі його збагатило. В такому вигляді Максим Рильський переклав цю п'єсу на українську мову. Оповідання це, а радше вже п'єса, це фінезійний вияв Гоголівського відчуття психології божевільного, в своїй багатій на нюанси скомплікованості. Бо раз цей божевільний виголошує думки і поводиться як такий, раз поводиться як здорова людина, то знову як людина без волі, яка на помах батога свого наглядача, стає безвільною і нещасною.

Починається ця п'єса довгою молитвою, яку ця божевільна людина виголошує без помилки, — але треба тільки появи наглядача (якого грає Остап Ступка), щоб побачити людину без морального опору, безвладну. В його довгих тирадах іронія на життя чиновників, яким сам Гоголь хотів безуспішно стати (тому це, можливо, автобіографічні нотки), по тій самій лінії натяки на протиставлення: гранди (пани) — солдати (народ). А коли від часу до часу появляється наглядач, відразу все повертається до „нормального стану". Він знову стає божевільним, який трясеться від страху перед карою, що в хвилини забуття, уявляючи себе людиною великої влади, виліз аж на стіл.

Можна легко уявити собі, якої міри актора вимагає цього роду особистість. Діяпазон почувань такий широкий, такий змінливий, часом ясний і виразний, часом ніжний, майже непомітний, вимагає майстерности високого рівня. Богдан Ступка виявив себе майстром проявів психологічних нюансів, створивши переконливу сильветку роздвоєної людини.

В його відтворенні душевного стану Поприщина відчувається, що це не поверхова гра, а глибоке, щире переживання, виявлене й змінливістю лиця і рухами тіла. Це повний, вірний образ збожеволілої людини. Переконливу сильветку наглядача створив його син Остап, яка стала дуже вдалим доповненням креації свого батька.

П'єса в цьому виконанні йшла також поза межами України, в Москві, Відні і Мюнхені.

Як ми довідуємося, думку відвідати нас піддав артистам поет Богдан Бойчук з дружиною Марією Ревакович. Побачивши цю п'єсу в Харкові, вони заохотили обох мистців приїхати до Америки. Тепер почуваючися до обов'язку, вони обоє товаришують мистцям в поїздці по Америці, які привезли зі собою повну обстановку сцени, музичне озвучення і англійські написи, кидані на стіну, для допомоги англомовній публіці. Спонзорами цієї вдалої імпрези були членки 96-го і 115-го Відділів Союзу Українок Америки. Вона відбулася 11-го грудня 1994 року.

Василь Ленцик

МИТРОПОЛИТ А. ШЕПТИЦЬКИЙ — ПАТРІОТ І ДЕРЖАВНИЙ МУЖ

II

„Браття!

Великою радістю переповнена моя душа і я не в силі повздержатися від сього, щоб кількома словами не звернутися до Вас у цій історичній хвилі. По Божому Провидінню упали кайдани, в які століттями був закутий наш український нарід, і зірвано колодку з його уст. З обновленням життя цілої Росії оживає і наш нарід, і сього оживлення нашого ви не тільки свідками, але й самі одні з перших піонірів і творців. Честь Вам за се і вдячність від усіх грядучих поколінь!

Вірте мені, що не півтретя року заточення і тюрми, але ціле життя просидів би радо в тюрмі, щоби тільки побачити свій нарід свобідним, вільним. Я щасливий, що дочекався сеї хвилі і у щирій молитві склонив я голову перед непрослідними дорогами Божого Провидіння.

Моя радість не мала границь, коли я побачив при моїм приїзді в Петроград поважну українську петроградську громаду, яка вийшла повитати мене на дворець. Знаю, що овації не так відносилися до моєї особи, як радше до цілого українського народу Галичини, чим Ви публично задокументували нероздільну нашу єдність національну, як найтіснішу звязь і братню уважливість, і ті самі стремління до самоозначення, розвою і піднесення нашої національної культури.

Я вдячний Вам за се, а се тим більше, що бачив не тільки представителів української інтелігенції, але й ук-раїнського люду, який у своїй сердечности через своїх пред-ставників, побажав мене відвезти до мого тимчасового приміщення. Їм я дуже вдячний, бо сим наглядно показали, що й границі не розірвуть душі нашого доброго українського люду і нашого національного єднання. Ся єдність наша є найкращою запорукою величної будучности, на яку сміло можемо глядіти вперед і до якої ми всі українці підемо разом у культурній нашій праці. Організуймось на всіх полях.

Скоординуймо наші народні сили. До праці вперед, а наше національне життя запевнене, і Бог нам поблагословить!

Як єпископ душпастир, якого обов'язком є праця для вічного і дочасного добра свого народа, я все молився за нашу Україну, за наш український нарід; у сій хвили звертаю мої молитви до Бога і прошу о Його благословенство для прадідної нашої землі, для українського народу, для всіх наших організацій, для нашої праці, для Ваших родин і для кожного з Вас з окрема.

Боже Україну спаси!
Андрей Шептицький
Митрополит Галицький".

Після щирого привітання українською громадою в Петербурзі, Митрополит виїхав до Києва, де зустрівся з членами Центральної Ради. Однак коли він хотів відвідати засідання Центральної Ради, то, як пише проф. Дмитро Дорошенко, „керманичі Ради, головно проф. Михайло Грушевський, боячись порушити свою революційну репутацію, відхилили такі відвідини і Митрополит побував лиш на приватному засіданні частини членів Центральної Ради в одній з бічних кімнат. Під час, як Митрополит розмовляв зі зібраними членами Ради, ввійшов В. Винниченко, демонстраційно сів спиною до Митрополита й запалив папіроску. Пані Л.М. Старицька-Черняхівська, яка вітала Митрополита, потім оповідала мені, що всі присутні паленіли зі сорому за таке некультурне поводження 'революційного вождя'. Коли так зустріла Митрополита інтеліґенція, то зовсім інакше привітали його представники народу: з Центральної Ради Митрополит поїхав на з'їзд кооператорів Київщини. Сотні людей, здебільшого селян, членів сільських кооперативів, як один муж підвелися з своїх місць, коли появився в залі з'їзду Митрополит, зробили йому сердечну овацію, віддали шанобу, як духовній особі і вітали щирими, сердечними промовами". Загал киян дуже сердечно вітав Митрополита (не всі були соціялістами-антиклерикалами). Митрополита вітали такі визначні члени київської Громади як Софія Русова, Людмила Старицька-Черняхівська, Симон Петлюра, Сергій Шелухин, Микола Міхновський, але найкращу промову виголосив відомий історик української літератури і громадський діяч Сергій Єфремов. Ось уривки з його привіту: „Київ у своїх мурах не раз вітав та гостив наших визначних людей, провідників нації та борців за її державну незалежність, але Ваш приїзд у Київ, Високодостойний Отче Владико, якщо шукати історичної аналогії, можна порівняти хіба з в'їздом гетьмана Хмельницького до Києва після перемог". І далі говорив Єфремов, вітаючи Митрополита: „Високодостойний Отче Владико! У Вашому приїзді до Києва є щось символічне. Ваш приїзд викликає спомин про наше світле та героїчне минуле, в'яже їх з нашою сучасністю, тому я так сміло цей Ваш приїзд пов'язую з тим світлим минулим і порівнюю з в'їздом гетьмана Хмельницького".

У дальшій промові визначний вчений підкреслює велику ролю Митрополита в розбудові галицької України: „В цю грізну хвилину, не без Вашої участи і піддержки, піднялись галицькі українці на боротьбу з царською Росією, послали у бій цвіт і надію — Леґіон Українських Січових Стрільців".

На ці слова щирого привіту проф. С. Єфремова Митрополит подякував за тепле прийняття та подав свої цінні думки, які можуть бути актуальними і на сьогодні для наших державних діячів. Митрополит сказав: „Та якою не була б та Росія, все одно вона добровільно не зречеться влади над Україною. Україна надто ласий кусок для Росії, тому вона так легко не зречеться його. Якщо Україна хоче жити вільним житям, то мусить обов'яково відокремитись від Москви. Вона мусить стати незалежною державою, шукати собі союзників між іншими вільними народами і державами, які піддержували б її слушні вимоги та могли б помогти в боротьбі проти московської агресії".

Це говорив державнодумаючий Муж, який згадав також про організацію української армії для оборони своїх кордонів...

На жаль, тодішні провідні діячі запізно догадались, як треба втримати незалежність своєї держави, бо вірили в нереальні теорії соціялізму.

Повернувшись із заслання через Швецію до рідного Львова, Митрополит уже 28-го лютого 1918 року виступив з промовою в Палаті Панів у Відні у справі укладення Берестейського договору. В тій промові Митрополит висловив свій погляд на долю Холмщини, яка, як він сказав, є давньою українською територією, що не тільки етнографічно пов'язана з Україною, але й була протягом століть з'єднана з українською державою. „Вказую лиш, — казав Митрополит, — на часи київського князівства й галицько-волинського королівства, найкращі культурні й історичні традиції України получені з Холмщиною". Митрополит при тому згадав, що Холмщина видала також мучеників за єдність Церкви. Українська Народна Республіка уклала Берестейський договір, за яким Холмщина, відвічна українська територія, мала входити в склад Української Народної Республіки.

(Закінчення буде)

СВЯТОЧНИЙ ПРИВІТ

Святочний привіт і поздоровлення посилаю із мальовничого українського острова у Королівстві Пречистої Діви Марії в чудодійному Люрді, вам всім — нашим меценатам, добродіям та жертводавцям на Українську Святиню, золотобанну княгиню, що в сяйві сонечка сяє, до світа промовляє, про рідних сестер та братів пам'ятає, християнську Україну між всіма народами світу голосно прославляє: святочним дарунком, щирим поцілунком також і вас вітає:

Христос Рождається, небо всміхається, до всіх людей,
Що кому гоже, дай йому Боже, Христе святий!
Нам хліба й каші, худібці паші, сонця й води,
Нашій родині на Україні золю пішли!
Всесвіт пізнати, в добрі зростати без перешкод,
Великий Боже, пішли що гоже між наш народ!
Щоб був він добрий, в боях хоробрий з щоденним злом,
Кожну родину, всю Україну надхни добром!
Всім поєднатись, запричащатись Агнцем-Христом!
Христос й Марія, наша надія, друзі мої,
Скріплює віру про Воскресіння, щастя, здоров'я, вічне спасіння,
Святої Трійці благословення вашій сім'ї —
Де б ви не жили на цій землі!

О. Николай Василь Прийма

Люрд, 2-го листопада 1994 року.

Подаю до відома, що моя теперішня адреса є така: L'Abbe Pryjma Wasyl, 8 bis, rue de l'Ukraine, 65100 Lourdes — France, Tel. 62949033, C. C.P. 613-26A, Toulouse.

„А квіти я буду малювати і малювати..."

В грудні 1995 року сповниться 95 років від дня народження української малярки-самоука Катерини Білокур. З цієї нагоди Видавництво „Мистецтво" в Києві плянує видрукувати два видання, що їх підготовив письменник Микола Кагарлицький, довголітній дослідник її життя і творчости: альбом „Катерина Білокур" та книгу „Катерина Білокур: Я буду таки художником" — повість про художницю в її листах, з розвідками і коментарями вище названого автора. Передбачається десяти тисячний тираж обох видань.

Катерина Білокур — малярка, відома багатьом із різних збірних мистецьких альбомів, відвідувачі Державного Музею Народного Декоративно-Прикладного Мистецтва в Печерській Лаврі напевно пам'ятають її чарівні дива-квіти і натюрморти, дві із її картин були включені у величаву виставку „Дух України", що мандрувала по Канаді в 1992 році, але мабуть менше відомою є її епістолярна спадщина. В фії з її життя. Доповнять видання інтер'єри хати, в якій жила і творила, краєвиди села Богданівки на Київщині, які надихали її на творчу працю. Альбом буде мати теж вступну статтю автора про життєвий і творчий шлях К. Білокур, яка вірила в свій талант, дуже хотіла, щоб її твори йшли в люди, тішили зір і радували серце.

Після майже десять років поневірянь цих праць нарешті з'явилася надія, що таки вони вийдуть у світ. Рекомендації Міністерства України, за підписом тодішнього міністра Івана Дзюби, та Комісії при Кабінеті Міністрів України з питань повернення культурних скарбів, за підписом її голови Олександра Федорука, допомогли, що Міжнародний фонд Сороса „Відродження" в Києві забезпечив видання книги листів дотацією.

Лишається фінансування мистецького альбому, чейже праця повинна вийти в цілості, бо обидві книги себе взаємно доповнюють. За згодою Комітету Допомоги Україні в Клівленді, Огайо,

К. Білокур: „Півонії" (1946 р.)

цих листах, особливо до різних діячів української культури, відкривається багатство її душі, її духовний світ, але й невимовно трагічна доля ніжної і чутливої жінки, на яку її довкілля дивилося як на дивачку і яка лише силою свого духа і таланту та одержимою працьовитістю зуміла поборювати тяжкі життєві удари та піднестися до висот.

Як довідуємося із анотацій М. Кагарлицького, запропонувана книга К. Білокур буде першим в Україні повним виданням. Дальше автор пише: „А картини й листи Білокур — це диво з див. І якщо ми хочемо і прагнемо загубленої і віднайденої України, то вона також у полотнах і епістолярній спадщині художниці, величня і трагічна, достоту відкрита й загадкова, десь така, як і їх авторка".

Такою намагається автор М. Кагарлицький відкрити для нас К. Білокур — художницю і в мистецькому альбомі, де буде репродуковано біля 100 її робіт, автографи найцікавіших листів, фотогра-

відкрито окреме конто Фонду ім. К. Білокур при цьому комітеті. Цим спеціяльним фондом опікується Надія Дейчаківська. З вірою, що все ж знайдуться в нашому суспільстві на цьому континенті особи, які в своїй жертвенності саме підтримують мистецькі та літературні проєкти, оприлюднюємо цю справу з проханням її хоч скромно підтримати. Постараємося періодично публіку-вати поступ здійснення цих видань, а на закінчення подати точне звідомлення. Просимо чеки виписувати на „Fund to Aid Ukraine", Acct. 6308, зазначивши під мемо: Bilokur Fund. Адреса: Cleveland Self-reliance Credit Union, Inc., 6108 State Road, Parma, Ohio 44134.

Всі пожертви є звільнені від податку і будуть потверджені посвідкою. За додатковими інформаціями можна телефонувати до підписаної особи на число (216) 659-4753 (до 8-ої вечора).

Дарія Городиська

Повернення стрілецьких могил Матері-України

Невелика група колишніх учнів зі сином покійного Константином: (сидить , другий справа) на подвір'ї школи.

В дорозі до Янівського цвинтаря у Львові на броневику.

Недавно, цього року Божого 1944, у Львові відбулись події, які засвідчили, що краса відродження країни не тільки в красно виголошених промовах, а й в єдності поколінь.

18-го вересня 1944 року відбулось перепоховання тлінних останків Василя Беня. Йшли маси людей, представники різних родів військ. На Броневику везли труну з останками Василя Беня, відомого діяча, педагога, колишнього підполковника армії УНР, ад'ютанта і офіцера спеціяльних доручень Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри. Коли армія УНР була інтернована в Польщі, підполковник В. Бень повернувся до Галичини. Працював у сільських школах, а потім, за рекомендацією Митрополита Шептицького у 1931 році став директором знаменитої української школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові. Підполковник В. Бень мав вищу освіту і володів кількома мовами. Минуле його пов'язане не тільки з Симоном Петлюрою, а й з полковником Вітовським, Дашкевичем, професором Кубійовичем, Митрополитом Шептицьким. Як інструктор-підстаршина австрійської армії В. Бень вишколював у свій час рекрута Коновальця.

Життя підполковника В. Беня трагічно обірвалось 28-го червня 1941 року. Коли під тиском гітлерівських військ російські окупанти залишили Львів, службовці НКВД, за словами теперішнього директора школи ім. М. Шашкевича Романа Гринчука, по-звірячому замордували В. Беня. Коли прийшли брунатні окупанти і було викрито злочини НКВД, дружина В. Беня пізнала його тільки по шкарпетці на одній нозі, яка мала вишиті ініціяли ВБ.

Як січового стрільця, вояка УГА і УНР В. Беня поховали на Стрілецькому меморіялі Янівського цвинтаря, який був упорядкований за Польщі.

В 70–80-их роках меморіял стрілецьких могил був зруйнований російсько-большевицькими окупантами. Хрести вивезено і покладено під асфальт на вулицях Львова,а на 38-му полі Янівського цвинтаря почались нові захоронення на кістках січових стрільців.

З волі Божої та за допомогою Товариства Охорони Воєнних могил, управа Львова в 1992 році прийняла рішення відновити меморіял стрілецьких могил.

До відновлення меморіялу спричинились різні організації і громадяни ЗСА, Канади, Аргентини, Бразилії та інших країн. Очищення поля січових стрільців від могил новопохованих, а їх було 496, тривало два роки. Рідні з Росії, України забрали останки своїх родичів з 38-го поля Янівського цвинтаря. Після певних зусиль було знайдено тлінні останки підполк. В. Беня. Їх було з могили ексгумовано і відправлено до судово-медичної експертизи, яка підтвердила, що тлінні останки належать світлої пам'яті В. Беньові.

Урочисто-траурна процесія перепоховання старшини штабу армії УНР і директора Української школи імени Шашкевича у Львові почалась 16-го вересня о 10-ій годині ранку. Домовину з тлінними останками встановлено в Музеї Митрополита Шептицького в школі ч. 34 ім. Шашкевича на вул. Замкненій, 8. В будинку, де тепер музей, колись жив В. Бень. В тому будинку часто збирався цвіт львівської інтелігенції.

Біля домовини з тлінними останками позмінно стояла почесна варта ветеранів війн, вояків, курсантів офіцерських шкіл, Пласту, шкільної молоді, членів Організаційного комітету.

17-го вересня колишнього директора вшанували учні різних кляс школи ім. М. Шашкевича і на подвір'ї школи відбулась Панахида. Відправляли її три священики: Української Греко-Православної Церкви, Української Автокефальної Православної Церкви і Української Православної Церкви Київського Патріярхату.

В суботу відбулось також відкриття пропам'ятної дошки на будинку, де жив з родиною В. Бень, яка тепер є, як ми згадували, Музеєм ім. Митрополита Шептицького.

У неділю, 18-го вересня, домовину перенесли в собор св. Юра, де відбулась траурна Панахида. Після винесення домовини з собору її поклали на броневик. За броневиком ішла родина, а потім військова колона, школярі, колишні учні та громадяни Львова. Перед броневиком йшли діти і увесь шлях аж до Янівського цвинтаря, встелили квітами.

Достойного сина українського народу на вічний спочинок поклали поруч з могилами ген. Тарнавського та прем'єр-міністра Костя Левицького.

Все це відбулося завдяки благородній справі активістів „Меморіялу".

Замість квітів в пам'ять перепохованого підполк. Василя Беня, родина покійного просить складати пожертви на відновлення комплексу стрілецьких могил на Янівському цвинтарі у Львові.

Чеки можна слати на таки адресу: „Brody-Lew", Inc., (Acct. No.41), P. O. Box 261 Cooper Station, New York, N. Y.10276.

Листопад 1994

КБ/МВ

ЗАКЛИК!

Вельмишановні й дорогі добродії і приятелі ЗУАДК!

Зближається величний Свят-вечір, навечер'я Різдва Христового. Звичайно, радісний настрій наповнює серця кожного християнина у цей святий вечір, в очікуванні народження Божого Дитяти — світла правди і любови.

Та, на жаль, в Україні це переживання оповите серпанком смутку і тривоги. Смуток огортає мільйони матерей і батьків, що не зможуть приготовити і поставити на святвечірній стіл традиційні страви, бо голод і холод залягає в їх господі.

Тож усі ми, які тієї скрути не відчуваємо, повинні допомогти братам і сестрам в Україні в той тяжкий переходовий період, коли проходять лише перші кроки до стабілізації української держави.

ЗУАДК пильно стежить за рівнем життя в Україні і завдяки щедрим пожертвам наших добродіїв і жертводавців допомагає жертвам Чорнобиля, сиротам і старшим самітним та інвалідам, а водночас підтримує дотаціями українські школи в Україні і дбає про надсилання українських книжок в Україну. Однак потреби в Україні великі у всіх ділянках її життя.

У зв'язку з цим Екзекутива ЗУАДК звертається з гарячим проханням щедро відгукнутися на заклик коляди ЗУАДК. Щирі зворушливі подяки, що надходять з усіх земель України, свідчать про те, що наша допомога йде у властиві руки.

Крім потреб України є часто пекучі потреби й у інших поселеннях, що охоплюють Бразилію, Аргентину, колишню Югославію, Польщу, нашу східню діяспору і потребуючих в ЗСА.

У цю святочну пору маємо приємний обов'язок висловити щиросердечну подяку усім добродіям і жертводавцям за попередні дари і підтримку праці ЗУАДК і побажати радісних свят Різдва Христового і щасливого Нового Року!

Христос Родився! Славім Його!

Екзекутива ЗУАДК

50-ліття Зальцбурзької гімназії

В гльобальному розрізі — 50 років це секунда в нашому житті, в історії народу. Для учнів гімназії — це великий відрізок часу, час сподівань і завершень. Саме так, ми, колишні учні Зальцбурзької гімназії, розглядаємо пройдене життя. А було воно наповнене тривогами повоєнного положення, непевністю, що нас чекає на просторах нового поселення, ким ми будемо і чого осягнемо.

Ми сподівалися тоді, у бурхливі 1940-ві роки, що незабаром зможемо повернутися з набутою освітою до покинутих там сімей, друзів і знайомих. Ми сподівалися, що за рішенням долі Україна стане самостійною державою, де наша роля буде завершуючою. В дійсності доля розпорядилась куди інакше. Як еміґранти на поселеннях ми почали завершення наших сподівань. Дехто пробував осягнути титанічний хід по верхів'ях і таки осягнув. Інші більш скромними засобами робили те, що диктувало саме життя: ішли вперед, як позитивно настроєні одиниці кожен(а) із своєю особистістю, щоб помірятись силою і знанням із другими. Більшість із нас перемогли наявні перешкоди еміграційного життя.

І от сповняється 50 років життєвої мандрівки, яку плянуємо завершити з'їздом всіх колишніх учнів Зальцбурзької гімназії в днях 8-го, 9-го і 10-го вересня 1995 року на Союзівці, щоб перед собою скласти звіт про наші завершення.

На нашу думку вони не були аж надто скромні.

Організаційний комітет з'їзду плянує скласти цікаву, насичену спогадами, програму. Хто зна, може із нашого з'їзду в 50-ліття постане публікація про досягнення учнів тієї невеликої, реальної гімназії у Зальцбурзі, Австрія. А здобули вони багато!

Приїжджайте, бо успіх нашого з'їзду залежить від нас усіх.

За Організаційний комітет
Володимир Кріль,
голова

Пам'ятник письменникові А. Чайковському в Самборі

Андрій Чайковський народився 15-го травня 1856 року у Самборі. Там він виховувався до п'ятирічного віку, а пізніше в с. Гордині, в тій частині села, яку названо „Закуття". Читати і писати навчався у дяка в сільській церковній школі, яка була відкрита старанням Єпископа І. Снігурського.

У 1869 року закінчив четверту клясу т. зв. нормальної школи і склав вступний іспит до Самбірської гімназії, яку закінчив 1877 року. Лише у п'ятому клясі гімназії познайомився з „Кобзарем" Т. Г. Шевченка. До того часу, як він сам пише у своїй автобіографії, про нього він нічого не знав.

У 1873 році разом з іншими студентами гімназії засновує „Студентську Громаду" у 1877 році. Почались арешти і стеження за роботою „Студентських громад". З осени 1878 року працював у Товаристві „Просвіта". Судову практику відбував А. Чайковський у Самборі від 1886 року працює в Бережанах. Адвокатську канцелярію у Бережанах відкрив 8-го березня 1890 року і став „хлопським адвокатом". Тут він став одним із організаторів „Січей". До Самбора переїжджає у 1914 році, після відходу російських військ і творення ЗУНР пра-цював повітовим комісарем, через що, після приходу по-ляків, був змушений виїхати до Коломиї, де працював адвокатом і письменником.

Тут написав багатьох оповідань, як „Олюнька", „Побратими", „За сестрою" і багато інших.

У році 1990 Президія Самбірської Ради Народних Депутатів своєю ухвалою з 13-го липня про заходи у під-готові святкування 750-річ-чя Самбора передбачила спорудження пам'ятника А. Чайковському. 24-го серпня 1994 року при участі духовних священиків і численно зібраної української громади, почався цей урочистий день. Співав хор Самбора, промовляв посадник міста М. Кіт і інші особи. Від односельчанів промовляв Осип Бандерський, який був в той час на відвідинах в Україні.

Осип Бандерський

Пам'ятник в Самборі

Знавець...

(Закінчення зі стор. 1)

ваторії одержували поруч з дипломом музичним також диплом перекладача музичної літератури.

Вона поставила своїм завданням розвинути перекладництво та порівняльне літературознавство у Львівському університеті, де досі працює і викладає теоретичні предмети як: консервативну лінгвістику, теорію і практику перекладу та інше знання з цієї ділянки. Тепер вона саме керує науковою працею аспірантів, які працюють в галузі перекладництва, і вона підготовляє студентів до дипломів. Її основне зайняття — це наукова праця, а бажання в тій ділянці причинитися до написання історії українського художнього перекладу. Ця історія досі не випрацьована на педагогічній базі, а на її думку історія склалася так, що саме художній переклад був вагомим чинником цементування нації в умовах бездержавности. На цю тему писала вона вже свою докторську дисертацію, яку обороняла в 1988 році в Київському університеті ім. Т. Шевченка, а це „Лінгвістичні аспекти художніх перекладів (на матеріялі в перекладі української прози").

Як бачимо з її вияснень, проф. Р. Винарчук є знавцем англійської мови високої кляси, вишколеним у Лондонському університеті (1990-91 роки), що є тепер в Україні дуже на потребу.

Це зуміли добре оцінити у Львові, де саме в листопаді, як інформує нас проф. Т. Богданська, величаво відзначили 60-річчя Р. Винарчук в університеті ім. І. Франка з участю усіх наукових сил та численних студентів із відповідною програмою. Ювілятку обдаровано китицями квітів, які вона відтак із вдячности зложила у стіп пам'ятника Т. Шевченкові.

Це святкування є доказом, що знавців англійської мови такої високої кляси вміють тепер належно вшанувати, і що є такі добрі педагоги, які поширюють знання англійської мови і заохочують до її вивчення нові кадри молодих українських науковців.

Тома Ярема з Чикаго відомий в Українському Гарварді як меценат української науки. В 1987 році,він переслав до Гарвардського університету пожертву в сумі 10,000 дол. і заснував Фонд ім. Томи Яреми для розбудови україністичної бібліотеки в Гарварді. Осінню 1993 року Т. Ярема переслав до Фонду Катедр Українознавства нову пожертву у висоті 10,000 дол. на розвиток української науки, особливо в економічних дослідженнях. Недавно наспіла від Т. Яреми третя пожертва у висоті 10,000 дол.

Жертвенність далекосяжного значення

В Гарварді видається серія наукових монографій про українську економіку і про історію господарства в Україні. Ці видання стали дуже побажаною лектурою для студентів та спеціялістів і сьогодні ними користуються в університетах, підприємствах та в департаментах уряду. І саме завдяки цим новим пожертвам Т. Яреми можна поширити видавничу діяльність економічних наук. На початку ц. р. Український Науковий Інститут виготовий другий наклад популярної збірки аналітичних статтей п. з. „Українська економічна історія" (ред. проф. І. Корупецький), книжку, яку дехто з професорів уже замовив для користування нею у їхніх університетських курсах. В книзі є подяка Томі Яремі як фундаторові цього нового видання.

Хоч уже в пенсійному віці, одначе наші патріотичні старші громадяни-меценати Українського Гарварду не залишають своїх зацікавлень і дальше спрямовують заощадження їхнього життя на національні цілі, які вони підтримували та яким вони посвячувались в молодшому віці.

Т. Ярема народився 1912 року в Старім Самборі, в родині заможних господарів Дмитра й Марії Яремів. Закінчивши народну школу, набув фах кушнірського кравецтва і практикував це ремесло довший час. Він приділяв велику увагу господарству й вважає, що розвиток економіки України є ключем до успішної розбудови нашої молодої держави. Його новий княжий дар уможливив Фондові Катедр Українознавства призначити фінансову підтримку організаторам другого конґресу Міжнародної Української Економічної Асоціяції, що відбувся в Одесі при кінці травня ц. р. з участю 70 вчених, в тому 30 із Заходу. З наявністю матеріяльної підтримки тепер стає можливим закріпити діяльність асоціяції: видати матеріяли конґресу, почати видавати англомовний науковий журнал про українську економіку, розпочати працю над публікацією фундаментальних творів про економічну науку українською мовою.

Докладніші інформації про дослідження української економіки в Гарварді та видавничі проєкти Українського Гарварду й про те як допомогти їх здійснювати можна отримати від Фонду Катедр Українознавства: Ukrainian Studies Fynd, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. o2138. Жертводавці, які складають датки на Український Гарвард допомагають розвивати українознавчі науки тут і в Україні.

ФКУ

У поклоні бабуням і дідуням

„Родина — основа нашої майбутности" — це гасло, яке спонукало членок 47-го Відділу Союзу Українок в Рочестері, Н. Й., включитися у святкування Року Української Родини.

25-го вересня 1994 року відзначили ми святковим обідом із співучастю місцевого громадянства тих, які посвячують немало свого часу для вдержання підвалин здорової морально родини, а саме бабусь і дідусів.

Обід, що відбувся в авдиторії школи св. Йосафата відкрила, вітаючи присутніх гостей, голова Відділу Марія Лилак, а молитву провів сотрудник церкви св. Йосафата о. Михаїл Дубович. Опісля слідувала програма, яка своїм змістом віддзеркалила ціль імпрези. Секретарка Ірина Руснак коротко з'ясувала вартости і значіння родини у всіх країнах світу під сьогоднішню пору. Для нас, українців, християнська родина становить джерело і підставу існування української нації і Церкви, не тільки в діяспорі, але і в Україні. Родина — це батько, мати і діти. Ще повнішою родиною є та, в якій є бабуня і дідуньо, бо вони відіграють диже важну ролю у вихованні, допомагаючи батькам зберегти наші українські звичаї, традиції, вивчення української мови, пісні і молитви. У родині, де усі спільно відмовляють український „Отче наш", розвивається знання, пошана і любов до тисячолітньої історії України, нашої Церкви і громади, серед якої живемо. Особливо важливу ролю відіграють бабуні в Україні, де є дуже багато сиротинців, не тому, що діти осиротіли, але часті розводи, чи інші проблеми спонукують тільки одного з батьків виховувати дітей, а це в теперішніх обставинах їм не під силу. І ось тут щаслива ця дитина, що в неї є бабуня і дідуньо, які перебирають обов'язок виховання внуків, часто понад їхні спроможності, бо ця дитина не зазнає сумної долі в сиротинці.

„Любим бабусям" — інсценізація: бабуся — Ольга Костюк, внуки (зліва) Іруся Дуда, Зенко і Соня Борис, Романа і Михась Петрашко.

В програмі Суспільної опіки Союзу Українок є допомога т. зв. „бабусям" в Европі, а тепер ця поміч перейшла й в Україну. Тяжко повірити скільки кандидаток на цю поміч уже зголосилося.

Маючи на увазі усіх бабунь і дідунів, зокрема тих нещасних в Україні, 47-ий Відділ СУА, відзначуючи Рік Української Родини, складає доземний уклін якраз тим бабуням і дідуням, які в чужих країнах, чи в невідрадних умовинах большевицького режиму, зуміли виховати і ще дальше виховують своїх внуків — нове покоління — на добрих українців і щирих християн, яких Україна так дуже потребує.

Цьогорічним гаслом СФУЖО є „Бережімо дітей — діти найцінніший скарб". Маймо на увазі, що „яка родина — така нація" і працюймо усі на добро нашої української нації — молодої української держави, зберігаймо українську християнську родину.

Програмою вела музейно-мистецька референтка Іванна Мартинець, яка внесла тост за здоров'я бабусь, дідусь, прабабусь і прадідусів, які були присутні на залі, грімким „Многая літа".

Учні школи св. Йосафата і „Рідної Школи", як також дитячої світлички 120-го Відділу СУА, заповнили програму свята під вмілим проводом учительки „Рідної Школи" Наталки Дуди.

Вірш „Молитва української родини" авторства Лесі Храпливої-Щур з великим відчуттям виголосили Іруся Дуда і Ромчик Кучма. Гелі Щур продеклямувала віршик „Люблю", а маленька Марія Гнида, учасниця світлички, виконала віршик „Рано вранці". „Любим бабусям" — інсценізація укладу Наталки Дуди, яка рівночасно її режисерувала і акомпаньювала на фортепіяні — була приємною несподіванкою для публіки, а виконавцями були: Ольга Костюк в ролі бабуні і внучата Романа і Михась Петрашко, Соня і Зенко Борис, Іруся Дуда, та дві мами у вокальному дуеті — Христя Петрашко і Мирося Борис. Цілий ансамбль віршами і пісеньками зобразив нам щасливі моменти в українській родині. Ми мали змогу відкрити голосові таланти бабуні і двох мамів у їхніх сольових точках. Віримо, що й малі артисти підуть їхніми слідами й у майбутньому стануть теж солістами з прекрасними голосами.

Завершив програму виступ учнів місцевої кобзарської школи ім. Григорія Китастого під орудою Миколи Невмержицького. Вони виконали з великим відчуттям, бравурно чотири пісні: „Взяв би я бандуру", „Човен хитаються", „В'язанка пісень" і „Мої ясени". Учасники ансамблю відносно недовго працюють під батутою М. Невмержицького, але поступи замітні і приємно було прислуховуватися молодим бандуристам. Громада Рочестеру вдячна, що молоді одиниці взяли собі за ціль продовжувати традиційне кобзарське мистецтво з вірою, що колись вони поповнять славну Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка, членом якої є їхній учитель М. Невмержицький.

Приємною несподіванкою для членок Відділу СУА був привіт від 120-го Відділу СУА і їхньої світлички. Цитую: „Вже понад 40 років гурток новоприбулих жінок створив 47-ий Відділ СУА в Рочестері. Без фондів, із бідних членських вкладок почали працю, вірячи, що доля їм допоможе. Пам'ятаючи яку велику працю робив Союз Українок на рідних землях, без політичних фанфар, без розголосу, працювали, а у записі на їхньому конті стоїть багато доконалих діл. Бажаємо Вам, членкам 47-го Відділу, щоб ви могли ще багато днів, 'Бабусям і дідусям' справляти на довгі роки". Ці побажання зложили нам дочки членок 47-го Відділу, деякі з них виховувалися у світличці, яку вони перебрали від 47-го Відділу і приводять тепер своїх дітей до неї. Три покоління віддали гідно поклін бабуням і дідуням у цей чудовий, соняшний осінній день. Знаючи, як глибоко в серці лежить нам доля Українського Музею в Ню Йорку, вони зложили даток на Український Музей 50 дол. від 120-го Відділу і 50 дол. від світлички. Ми з вдячністю і зворушенням приймаємо цей дар і передаємо гідно із бажанням на розбудову Українського Музею.

Молитвою подяки закінчив нашу зустріч парох церкви Богоявлення Господнього о. Василь Годенчук, а М. Лилик зложила подяку усім, що співпрацювали. Директор „Рідної Школи" Петро Лещишин висловив подяку учительці Дуді за її вклад та членкам 47-го Відділу за гарно підготовану програму.

На головній стіні авдиторії видні́в образ Святої Родини, прибраний вишиваним рушником і напис золотими буквами Рік Української Родини", про що подбали мистецькі референтки Іванна Мартинець і Христя Ковч. Китиці осінніх квітів на столах, укладу Мирослави Приймак, гармонійно зливалися з красками заставлених столів. Смачний обід приготовила Христина Дзюбаз дарованим солодким печивом від членок. Як при кожній імпрезі, багато є технічної підготови, в якій охоче допомагали усі членки.

Улаштовуючи імпрезу „Поклін бабуням і дідуням", ми, членки 47-го Відділу бажали не тільки відзначити теперішніх бабунь і дідунів, але віддати шану нашим, особливо бабуням, які вщепили в нас почуття обов'язку пошани і любови до всього, що українське, гордитися тим і не цуратися свого, боронити своєї правди і ширити її у світі. Вони й не мріяли про це, що їхня наука колись допоможе нам бути готовими на заклик вільної і самостійної України.

Марія Крамарчук